

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876.   Andra Kammaren.   N:o 27.

Lördagen den 18 Mars 1876.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 11 innevarande månad förda protokoll.

§ 2.

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehåft och godkänt de uti Stats-Utskottets memorial N:is 31, 32, 33 och 36 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, och denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedan intagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

*Gemensamma
omröstningar.*

1:sta omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 31, punkt. 2:o.)

Den, som vill ej mindre att de Stats-Utskottets utlåtande N:o 16 bilagda förslag (Bil. B, C och D) till nya stater för rikets Hofrätter, att tillämpas från och med år 1877, må, jemte dervid fogade öfvergångsstadganden, af Riksdagen gillas, dock med den förändring, att aflöningen för presidenten i Hofrätten öfver Skåne och Blekinge bestämmes i enlighet med Kongl. Maj:ts i ämnet framställda förslag, än äfven att bland villkoren för åtnjutandet af de nya löneförmånerna må ingå det stadgande:

att med embete eller tjänst i Hofrätt icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i Hofrätten; dock att tjänsteman, som vid den nya lönereglerngens inträdande redan innehar tjänst utom Hofrätten, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i Hofrätten hinderlig; röstar

Ja;

Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit, att de förslag till nya stater, hvilka innefattas i nyss berörda bilagor, skulle, jemte dervid fogade öfvergångsstadganden, af Riksdagen gillas, att tillämpas från och med år 1877 under vilkor, bland andra:

att president och ledamot i Hofrätt icke må med denna sin befattnings förena annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat eller från inrättning eller bolag, som af Kongl. Maj:t sanktionerats, uppbära lön eller årligt arvode; att med öfriga embeten och tjänster i Hofrätt icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommuns stat; ej heller annan tjänstbefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af tjänstgöringen i Hofrätten; dock att tjänsteman, som vid den nya lönereglerns inträdande redan innehar tjänst utom Hofrätten, må densamma bibehålla, så länge den icke är för tjänstgöringen i Hofrätten hinderlig.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 72 ja och 110 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 94 ja och 22 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster,

eller ..... 72 ja och 110 nej,

sammanräkningen visar 166 ja och 132 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 31, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts nådiga framställning i fråga om löneförmånerna för krigshofrättsrådet, sekreteraren, krigsfiskalen och vaktmästaren i Krigshofrätten, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, med nedsättning af Krigshofrättens anslag från 1²,241 kronor 50 öre till 11.100 kronor, för denna Hof-

rätt fastställt följande aflöningsstat, att gälla från och med år 1877, under de af Kongl. Maj:t föreslagna villkor:

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.
1 krigshofrättsråd	3,300	1,200	4,500
1 sekreterare	2,500	800	3,300
1 krigsfiskal	2,000	700	2,700
1 vaktmästare	600	—	600
Summa	—	—	11,100

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 56 ja och 126 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med ..... 86 ja och 35 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster, eller ..... 56 ja och 126 nej, sammanräkningen visar 142 ja och 161 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

3:dje omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 31, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen medgifver, att så väl för innevarande år som för år 1877 må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll få utbetalas till direktören vid straffängelset i Göteborg och predikanten derstädes ett lönetillägg af 1,000 kronor för den förre och 300 kronor för den senare, med iakttagande, hvad direktören beträffar, deraf att den honom hittills tillgodokomna provision af arbetsinkomsten och anslag af ljus upphör, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)

Vinner Nej, har Riksdagen medgifvit, att så väl för innevarande år som för år 1877 må af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll få utbetalas till direktören vid straffängelset i Göteborg och predikanten derstädes ett lönetillägg af 500 kronor för den förre och 300 kronor för den senare, med iakttagande, hvad direktören beträffar, deraf att den honom hittills tillgodokomna provision af arbetsinkomsten och anslag af ljus upphör.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 58 ja och 119 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med..... 87 ja och 37 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster

eller..... 58 ja och 119 nej,

sammanräkningen visar 145 ja och 156 nej;

och hade altså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

4:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 32, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att, såsom tillfällig löneförhöjning åt 117 kronofogdar och 1 expeditjonskronofogde, må beviljas ett extra anslag för år 1877 af 20 procent å sammanräknade beloppet af bemälda tjenstemäns kontanta löner och forsellönersättningar med 53,326 kronor 60 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit förslaget om tillfällig löneförhöjning åt 117 kronofogdar och 1 expeditjonskronofogde, att anslaget till ifrågavarande löneförhöjning bestämts till 26,663 kronor 30 öre.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 78 ja och 103 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första

Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 86 ja och 35 nej, *Gemensamma omröstningar.*
 hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
 röster eller ..... 78 ja och 103 nej, *(Forts.)*

..... sammanräkningen visar 164 ja och 138 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

5:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 32, punkt. 2:o.)

Den, som vill bifalla Kongl. Maj:ts förslag om beviljande åt generaldirektören och chefen vid statens jernvägstrafik af tillfällig löneförbättring för år 1877, att med 1,000 kronor utgå af trafikmedlen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har berörda nådiga förslag icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 64 ja och 115 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 90 ja och 33 nej, hvadan då dertill läggas Andra Kammarens
 röster eller ..... 64 ja och 115 nej,

..... sammanräkningen visar 154 ja och 148 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

6:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 32, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må, ej mindre till aföning åt en kringresande undervisare uti sprit-, öl-, jäst- och ättike-tillverkning samt andra till förädling af jordbrukets alster syftande binäringar, hvilkas rätta bedrivande förutsätter insigter uti den kemiska teknologien, på extra stat för år 1877 anvisa 2,000 kronor, än ock likaledes på extra stat för samma år bevilja 300 kronor, att till bemälda undervisare utgå såsom bidrag till bekostande af de kemiska och fy-

Genensamma
omröstningar.
(Forts.)

sikaliska undersökningar, som i och för hans tjänstebefattning blifva erforderliga, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts om anvisande af berörda anslagsbelopp gjorda nådiga framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 87 ja och 89 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 36 ja och 86 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 87 ja och 89 nej,

..... sammanräkningen visar 123 ja och 175 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

7:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 32, punkt. 4:o.)

Den, som vill, att Riksdagen må till förbättrande af betjeningens vid alla tre stuterierna lönevilkor och till aflönande vid Flyinge af en kusk, en nattvakt och fyra stalldrängar, för år 1877 på extra stat bevilja 5,937 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beviljat lönetillökning med 3,637 kronor åt betjeningen vid stuterierna, men afslagit det till aflönande af en kusk, en nattvakt och fyra stalldrängar vid Flyinge äskade belopp af 2,300 kronor.

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 60 ja och 115 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 89 ja och 34 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller ..... 60 ja och 115 nej,
sammanräkningen visar 149 ja och 149 nej;

I följd af denna omröstnings utgång måste den förseglade sedeln öppnas, och som berörda sedel innehöll ett Ja, var alltså beslut i denna fråga af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

8:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32, punkt. 5:o.)

Den, som vill, att Riksdagen, såsom hyres- och inköpsbidrag åt svenska slöjdföreningens museum, för år 1877 beviljar ett extra anslag af 4,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har den om anvisande af dylikt bidrag gjorda framställning icke till någon Riksdagens åtgärd föranlett.

Sedan voteringsredlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsredlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 89 ja och 93 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 82 ja och 40 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller ..... 89 ja och 93 nej,
sammanräkningen visar 171 ja och 133 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

9:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 33, punkt. 1:o.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg med 1,000 kronor åt presidenten

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

i Kammarkollegium, Riksdagen må såsom dyrtidstillägg åt bemälda kollegii embets- och tjänstemän för år 1877 på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 20,440 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg åt presidenten i Kammarkollegium icke vunnit Riksdagens bifall och såsom dyrtidstillägg åt bemälda kollegii embets- och tjänstemän för år 1877 blifvit för samma år på extra stat anvisadt enahanda belopp, 19,440 kronor, som blifvit till nämnda ändamål för innevarande år beviljadt.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 60 ja och 123 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 84 ja och 36 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens
röster eller ..... 60 ja och 123 nej,

sammanräkningen visar 144 ja och 159 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

10:de omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 33, punkt. 2:o.)

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg med 1,000 kronor åt presidenten i Kammarrätten, Riksdagen må såsom dyrtidstillägg för år 1877 åt embets- och tjänstemän i omförmälda embetsverk på extra stat för samma år anvisa ett belopp af 23,320 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts nådiga framställning om beviljande af dyrtidstillägg åt presidenten i Kammarrätten icke vunnit Riksdagens

bifall och såsom dyrtidstillägg för år 1877 åt embets- och tjänstemän i bemälda embetsverk anvisats på extra stat för samma år enahanda belopp, 22,320 kronor, som blifvit till nämnda ändamål för inrevarande år beviljad.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seklarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 47 ja och 134 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 82 ja och 39 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 47 ja och 134 nej,

sammanräkningen visar ..... 129 ja och 173 nej,

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

11:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 33, punkt. 3:o.)

Den, som vill, att, såsom lönetillägg med 2,000 kronor åt skogsstyrelsens chef samt dyrtidstillägg åt dess öfriga embets- och tjänstemän må för år 1877 på extra stat anvisas 4,380 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen såsom lönetillägg åt skogsstyrelsens chef samt dyrtidstillägg åt dess öfrige embets- och tjänstemän för år 1877 på extra stat anvisat 3,380 kronor.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seklarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 52 ja och 125 nej.

Den omröstning öfver ofvan intagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 93 ja och 29 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller ..... 52 ja och 125 nej,

sammanräkningen visar ..... 145 ja och 154 nej;

Gemensamma omröstningar. och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll,
Forts.)

12:te omröstningen.

(enligt Stats-Utskottets memorial N:o 36.)

Den, som vill, att för år 1877 anvisas ett extra anslag af tretio tusen kronor, att af Kongl. Maj:t användas till understöd för bygandet af smärre båthamnar, afsedda för fiskarens behof vid de större fiskelägena i riket, mot villkor att åt hvarje fiskeläge, som af detta anslag erhåller del, endast anvisas högst två tredjedelar af det belopp, lägets båthamn enligt upprättadt och godkändt kostnadsförslag beräknas kosta, och fiskelägets invånare i öfrigt förbinda sig att genom verkställande af arbete eller på annat sätt anskaffa minst den tredjedel, som för båthamnars åstadkommande är behöflig utöfver det beviljade anslaget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har förslaget om beviljande af förevarande anslag icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning och utföll omröstningen med 125 ja och 51 nej.

Den omröstning öfver ofvanintagne voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med ..... 74 ja och 44 nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller	125 ja och	51 nej,
sammanräkningen visar	199 ja och	95 nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 3.

Omtillsättande af ett särskildt Utskott. Till afgörande förekom Herr *B. Ehrenborgs* förslag om tillsättande af ett särskildt Utskott för behandling af Kongl. Maj:ts proposition, angående antagande af det metriska mått- och vigtsystemet.

Herr Lars Ersson i Wik yttrade: Jag har begärt ordet endast för att anhålla att få iustamma i Herr Ehrenborgs förslag om tillsät-

tande af ett särskildt Utskott i och för behandlingen af frågan om det metriska mått- och vigtsystemet. Jag gör detta i den föreställningen, att genom ett särskildt utskotts tillsättande, Riksdagen skall kunna i någon mån förkortas, och vidare derföre att jag tror, att Lag-Utskottet förut har så tillräckligt med arbete, att det icke rätt väl skulle medhinna äfven denna fråga. Dessutom anser jag, att beträffande en fråga af sådan betydelse som denna, det är af vigt, att i det utskott som kommer att behandla densamma finnas män, som besitta erforderlig sakkänedom för frågans grundliga utredning. Det är af dessa skäl, som jag önskar framgång åt Herr Ehrenborgs förslag.

*Om tillsättande
af ett särskildt
Utskott.
(Forts.)*

Herr von Geyer: Då denna Kongl. Maj:ts proposition är åtföljd af vetenskapliga institutioners utredning af frågan, kan jag för min del icke tänka mig, att frågan hos ett särskildt utskott skall vinna någon större vetenskaplig utredning, än som redan kommit henne till del. Vidare synes det mig vara möjligt, att ett särskildt utskott skulle komma att betrakta saken ur en synpunkt, som kunde vara förslaget mera till skada än nytta; men denna fråga är, enligt min uppfattning af sådan natur, att den bör i sin helhet antagas, sådan den föreligger. Och då frågans stora och omfattande betydelse egentligen är af internationel art, anser jag, att hvarje försök att försvenska saken skall betaga den alla de fördelar, som eljest, genom förslagets antagande, oförändradt skulle ernås. Jag fruktar derföre, att ett sådant utskott, genom att t. ex. införa svenska benämningar i förslaget, skulle obotligt skada detsamma.

För öfrigt vet jag icke något, som ännu kan återstå af frågans behandling, mer än just hvad som kan ligga inom Lag-Utskottets område, eller den juridiska sidan af saken, hvarföre jag anhåller om afslag å Herr Ehrenborgs förslag och bifall till Riksdagens redan fattade beslut, att frågan må till Lag-Utskottet hänvisas.

Herr Nils Pettersson: Man må se saken ur hvilken synpunkt som helst, så tror jag likväl, att det har sina företräden att tillsätta ett särskildt utskott för behandlingen af denna fråga. Om man än vill påstå, att Lag-Utskottet skulle medhinna densamma, ligger det dock i sakens natur att, då flera ganska viktiga och vidlyftiga ärenden ännu återstår för Utskottet att behandla, antingen dessa ärenden måste komma att undanträngas, eller ock behandlingen af denna fråga uppskjutas till Riksdagens slut, hvilket väl icke kan vara för densamma fördelaktigt. Om deremot, såsom förslaget är, ett särskildt utskott, bestående af sakkunnige personer, tillsättes, tror jag, att detta skulle för frågans lösning vara fördelaktigare. Den siste ärade talaren yttrade, att frågan redan af Kongl. Maj:t vore så utredd, att den af Riksdagen borde hufvudsakligen ur juridisk synpunkt behandlas; men min öfvertygelse är, att man bör lika mycket se på den praktiska sidan af saken, och derföre synes det mig, att ett särskildt utskott bör tillsättas, hvadan jag anhåller om bifall till Herr Ehrenborgs förslag.

Om tillsättande
af ett särskildt
Utskott.
(Forts.)

Herr Åke Andersson: Jag anser denna fråga vara af den beskaffenhet, att den bör tagas i skärskådande ur flera synpunkter, än blott den juridiska, och instämmer derföre i Herr Ehrenborgs förslag.

Herr Ola Andersson: En ledamot af Lag-Utskottet har visserligen förklarat, att ännu återstår för Utskottet mycket att göra, men efter hvad jag förnummit lärer ej återstå andra frågor, än de om väg- och tingshusbyggnader samt något om kommunallagarne och dessa frågor äro redan förut så pass utredda, att Lag-Utskottet för dessa förslags skull icke torde behöfva använda synnerligt lång tid. Något talande skäl för tillsättande af ett särskildt utskott synes mig derföre icke för handen. Då något skäl härför icke finnes i mängden af oafgjorda ärenden inom Lag-Utskottet, skulle ett sådant beslut nästan innebära, att Lag-Utskottet skulle anses icke kunna behandla frågan; men detta tror jag icke Kammaren vill säga. Om Lag-Utskottet deremot, sedan ärendet dit remitterats, sjelft anser sig icke kunna nöjaktigt behandla frågan, har det ju alltid den utväg öppen, som omförmäles i 37 § Riksdagsordningen, att hos Kammaren anhålla om förstärkning af personer, som passa och äro skicklige att utreda frågan.

Herr Lyttkens: Hvad sjelfva utredningen af frågan beträffar, anser jag den tillräckligt fullständig genom de utlåtanden af vederbörande, som åtföljde Kongl. Maj:ts proposition i ämnet; och det utskott — vare sig Lag-Utskottet eller ett särskildt utskott — som får frågan till behandling, torde derföre icke hafva annat att göra än granska den utredning, som redan finnes och sedan pröfva, om det kan vara förmånligt för Sverige att ansluta sig till ett internationelt system uti förevarande fall samt se till hvilka svårigheter, som vid dess praktiska tillämpning kunna möta. Då emellertid Lag-Utskottet, efter hvad den siste talararen uppgaf, numera har mycket litet att göra och vi således icke behöfva frukta, att ej Lag-Utskottet skall taga alla dessa svårigheter i öfvervägande och noggrant skärskåda dem, helst vi af gammalt känna Lag-Utskottets konservatism och dess obenägenhet att vidtaga annat än högst nödvändiga ändringar, tror jag att frågan kommer att lika noga behandlas af Lag-Utskottet som af ett särskildt utskott, hvars tillsättande för öfrigt skulle medföra både särskilda kostnader för skrifbiträde m. m. och dessutom tidsutdrägt.

På grund af alla dessa skäl, anser jag frågan mycket väl kunna behandlas af Lag-Utskottet och yrkar derföre afslag å Herr Ehrenborgs framställning.

Herr Ehrenborg: De tvenne siste talarne hafva troligen miss-tagit sig i afseende på antalet och vigten af de ärenden, hvilka ännu återstå för Lag-Utskottet att behandla. Redan förra gången, denna fråga förevar, tog jag mig friheten påpeka att för Lag-Utskottet återstår att behandla, utom annat, den återremitterade frågan om inteckningsrätt i jernvägar och andra dylika inrättningar, samtliga förslagen om väg- och allmänna byggnader samt dertill alla motioner

rörande ändringar i kommunalförordningarne, kyrkostämmoförordningen och förordningen om landsting m. m. Men detta är icke hufvudskalet till mitt förslag, utan det är att, äfven om någon fullständigare utredning af frågan icke skulle behöfvas, det vore bättre och skulle medföra mera gagn, om de invändningar, som otvifvelaktigt komma att emot förslaget framställas af sakkunnige män inom representationen, på förhand blefve kända och kunde tagas i ompröfvande inom det utskott, der ärendet skall beredas, än om Lag-Utskottet, som väl icke kan anses ega den tekniska sakkännenedom, som för frågans behandling i detta afseende är erforderlig, först framlägger ett förslag i ämnet och Riksdagens sakkunnige först då få framställa de anmärkingar, af flerfaldig art, hvilka redan vid den Kongl. propositionens remitterande antyddes. Skäl synes mig derföre vara att frågan får från början behandlas af sakkunnige personer; och jag vidhåller derföre mitt förslag.

*Om tillsättande
af ett särskildt
Utskott.
(Forts.)*

Herr Per Nilsson i Espö: Herr Talman! Då nu halfva Riksdagen är till ända, vet jag saunerligen icke hvartill det skulle tjena att företaga en sådan procedur, som att tillsätta ett särskildt utskott endast för denna frågas behandling. En möjlighet skulle kunna inträffa, att Första Kammaren icke vill ingå på ett sådant beslut, i hvilken händelse Lag-Utskottet icke desto mindre komme att få frågans behandling till sig hänskjuten. På grund häraf synes det mig vara bäst, att förslaget genast öfverlemnas till Lag-Utskottet, som då får läsa detsamma och sedan kan hafva tid att tänka på saken. Hvad vidkommer de sakkunnige männen, tror jag sannerligen, att vi i Lag-Utskottet hafva sådana, tillräckligt vuxna att bedöma denna fråga.

Jag anhåller således om afslag å Herr Ehrenborgs framställning.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen propositioner såväl på bifall till Herr Ehrenborgs ifrågavarande förslag som jemväl på afslag derå; och fann Herr Talmannen den senare af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef emellertid begärd, i anledning hvaraf, och med upptagande af bifall till förslaget såsom ja-proposition, nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller Herr Ehrenborgs framställning om tillsättande af ett särskildt utskott för behandling af Kongl Maj:ts proposition angående antagande af det metriskä mätt och viktssystemet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren afslagit ifrågavarande för

Voteringen företogs och visade 50 ja mot 63 nej; hvadan Kam-maren beslutit enligt nej-propositionen.

§ 4.

Föredrogs Banko-Utskottets memorial N:o 7, med förslag till ändringar i bankoreglementet och i Riksbankens aflöningsstat; och blef dervid hvad Utskottet hemställt i punkterna 1—4 och 6—9 bifallet samt punkten 5 lagd till handlingarne.

§ 5.

*Om ändring i
stadgandena
rörandena
häktning.*

Skedde föredragning af Lag-Utskottets utlåtande N:o 23, i anledning af väckta motioner om förändrad lydelse af 6 punkten i 19 § af Kongl. förordningen om nya strafflagens införande den 16 Februari 1864.

Sistlidne års Riksdags Lag-Utskott hade, i anledning af då väckt förslag om ändring i stadgandena rörande häktning, hemställt att ofvannämnda lagrum måtte erhålla följande förändrade lydelse:

“Misstänkes någon hafva begått brott, som ringare är, än i 5 punkten sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller att hafva stört hemfrid, eller våldfört annan å sådant ställe, som i 11 kap. 15 § strafflagen omförmäles, den må ock i häkte tagas. Hafver — — — lemnas“.

Beträffande detta lagförslag, som af Riksdagen antogs och i underdånig skrifvelse den 13 Maj 1875 anmäldes till Kongl. Maj:ts godkännande, hade Kongl. Maj:t, efter det Högsta Domstolen vid granskning af förslaget afstyrkt bifall dertill på den grund att, enligt det samma, häktning skulle kunna ega rum allenast på misstanke om brott af så ringa beskaffenhet, att det finge försonas med lägsta bötesbelopp, i skrifvelse den 7 Januari innevarande år förklarar, att Kongl. Maj:t, med afseende å hvad Högsta domstolen sålunda anfört, icke funnit skäl att samma förslag godkänna.

Sedan nu motioner i enahanda syfte, som med berörda förslag afsågs, jemväl vid denna Riksdag blifvit afgifna, nemligen inom Första Kammaren af Herr *L. M. Nordenfelt* (motionen N:o 17) och inom Andra Kammaren af Herr *Jonas Jonasson* i Gullaboås (motionen N:o 59), hade Utskottet, i anledning af dessa motioner och för undanrödjande af den omständighet, som, enligt hvad Högsta Domstolens åberopade yttrande utmärkte, föranledt förkastandet af senaste Riksdags beslut i ämnet, ansett sig i förevarande utlåtande böra hemställa:

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att 6 punkten i 19 § af Kongl. förordningen om nya Strafflagens införande och hvad i afseende derå iakttagas skall den 16 Februari 1864 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Misstänkes någon att hafva begått brott, som ringare är, än i 5

punkten sägs, men hvarå dock straffarbete efter lag följa kan, eller att hafva å sådant ställe, som i 11 Kap. 15 § omförmäles, uppsåtliga föröfvat misshandel, hvarå skada, om än ringare, följt; den må ock i häkte tagas. Hafver han embete eller tjenst, eller fast egendom, eller eljest stadigt hemvist eller yrke, och kan det ej skäligen befaras, att han afviker, eller att han, genom undanrödjande af bevis eller egendom, sakens tillbörliga utredning hindrar; då skall han på fri fot lemnas.“

Om ändring i stadgandena rörande häkning.
(Forts.)

Mot nämnda hemställan voro reservationer inom Utskottet anmälda af Grefve *Sparre* samt Herrar *von Gegerfelt* och *Thomasson*.

Efter uppläsning af Utskottets förslag yttrade:

Herr Berg: De förhållanden, som föranledt ifrågavarande motioner äro otvifvelaktigt särdeles behjertansvärda; men jag tror likväl att hvad med dem åsyftas, ej lämpligen låter sig lösa på sätt motionärerne föreställt sig och Utskottet jemväl föreslagit. Det synes mig nemligen som om genom antagande af Utskottets här föreliggande förslag lagen skulle i viss mån komma att motsäga sig sjelf. Efter nu gällande lag är nemligen häkning icke ett straff; men, så vidt jag kan finna, komme den att antaga en sådan karakter, om genom antagande af i fråga varande förslag, vissa slags brott, utan afseende å det för dem i lagen stadgade ansvar, skulle blifva föremål för häkning, under det andra brott med samma och till och med svårare ansvarsbestämmelser ej skulle blifva det. Så skall t. ex. enligt förslaget den som å sådant ställe, som i 11 kap. 15 § Strafflagen omtalas, uppsåtliga föröfvat misshandel, hvaraf skada, om än ringare, följt, i häkte tagas, då deremot de som föröfvat samma slags brott på enligt lag ännu mer fridlysta ställen såsom de i samma kapitel 5, 9 och 14 §§ omförmälda, ej fingo häktas.

I 14 § stadgas att, om „man utan sådant hemfridsbrott, som i 10, 11 eller 12 §§ sägs, gjort våld å annan i hus eller gård, der han sitt hemvist hade, eller dit han i fara tillflykt tog, eller å fartyg, ehvad han till besättningen hörde eller eljest hade lof eller lega för sig, eller ute å mark, då han sitt arbete förrättade; vare den omständighet vid straffets bestämmande för våldet såsom försvärande ansedd, således samma bestämmelse som i 15 §. Enligt förslaget skulle emellertid den, som förbrutit sig⁶ mot den sednare § men ej den, som begått det i 14 § omtalade brott, kunna, i afbidan på åtal, beröfvas sin frihet, och den, som förföljer en annan in i hans hemvist och der våldför sig, å honom skulle således blifva mildare behandlad än den, som ute å gata eller väg begått enahanda brott.

De anmärkningar, som föranledde Högsta Domstolen att afstyrka sistlidne Riksdags förslag i ämnet och äfven Kongl. Maj:t att afslå detsamma, nemligen att häkning skulle kunna följa å brott, hvilka i lag voro belagda med endast ringa bötesansvar kunna äfven göras emot det nu framlagda och man kan således äfven vänta sig att af Kongl. Maj:t erhålla samma svar som förra gången. Det är visserli-

Om ändring i
stadgandena
rörande
häktning.
(Forts.)

gen sant att hemfridsbrotten, hvilka jemväl förekommo i förra förslaget, nu blifvit undantagna; men härigenom skall, synes mig, Högsta domstolen snarare få en ökad än en minskad anledning till anmärkning mot detta förslag, enär just hemfridsbrotten äro de svåraste bland dem, som vid förra förslaget afsågos.

Skall frågan kunna lösas i den rigtning, motionärerne åsyftat, d. v. s. så att man erhöle någon makt med de fridstörare, som för tillfälligt arbete uppehålla sig å en ort, utan att der ega stadigt hemvist, tror jag således, att man måste följa en annan väg än den nu anvisade. Jag tror nemligen, att det städse skall blifva svårt att vinna det åsyftade målet, så länge man å landsbygden saknar en tillräcklig polisstyrka och — hvad värre är — lätt tillgängliga polisdomstolar. Ty svårigheten ligger just deruti, att man å landsbygden icke kan få dessa slagskämpar ställda under tilltal annat än å lagtima ting, för så vidt de nemligen icke blifva häktade och urtima ting kan utsättas för ransakningen. Men efter sådana omständigheter kan lagen icke gerna bestämma reglorna för häktning. Vill man således åstadkomma något, tror jag snarare, att detta bör ske genom ett tillägg till nästföljande punkt af samma paragraf i promulgationslagen, som talar om de fall då häktning får ega rum, utan att de vanliga häktningsanledningarne äro för handen, nemligen då okänd person undandrager sig att uppgifva sitt namn eller hemort, eller då skäligen anledning förekommer, att hans uppgift derom är osann. Man kunde ju möjligen utsträcka detta stadgande jemväl till personer, som icke ega stadigt hemvist å den ort, der de begått brott, äfvensom till de fall der det för ordningens upprätthållande vore nödigt att taga en person i förvar. En allmän regel komme då att under samma förhållanden tillämpas å alla likartade brott, hvaremot, enligt Utskottets förslag, häktningsåtgärden komme att utgåva ett undantag från den allmänna regeln endast för vissa brott och således finge utseeude af ett för slagsmål å allmän plats stadgadt straff utöfver det i lag bestämda. Detta kan ju komma att stanna vid 10 å 15 kronors böter och att i sådant fall kvarhålla den tilltalade i häkte ända tills målet efter några veckors förlopp kan blifva föremål för ransakning förefaller onekligen som en orättvisa.

Jag kan således icke för min del tillstyrka bifall till det framlagda förslaget. Då jag jemväl är tveksam, huruvida genom återremiss till Utskottet något skulle kunna vinnas på den af mig nu antydda vägen, skulle jag sålunda vilja yrka afslag å förslaget, ehuru jag, i händelse någon följande talare skulle framkomma med något antagligt ändringsförslag, såsom grund för en återremiss, gerna skall i ett yrkande derom instänna. Innan sådant skett, yrkar jag emellertid afslag å Utskottets förslag.

Herr Treffenberg: På de af reservanterne Herrar von Gegerfelt och Thomasson anförda skäl kan icke heller jag understödja Utskottets betänkande; men jag gillar det såväl af Utskottet som motionären afsedda allmänna syftet att genom en utvidgning af kronobetjeningens häktningsrätt underlätta dess förmåga att upprätthålla

*Om ändring i
stadgandena
rörande
häktning.
(Forts.)*

allmän ordning, och har trots detta syfte möjligen kunna vinnas genom ett stadgande, enligt hvilket kronobetjeningen bemyndigades, att, då uppkommande ordningar antoge en sådan omfattning, att ordningen icke utan häktningsåtgärder kunde återställas, gripa och i förvar qvarhålla vederbörande orostiftare, så länge säkerheten det fordrade, äfven om de våldsgerningar, som vid ett sådant tillfälle föröfvats, icke varit af så allvarlig beskaffenhet att enligt nu gällande lag häktning kunnat följa. Derigenom skulle nemligen icke ske något värre intrång i den enskildes frihet, än *den* nu får underkasta sig, som i öfverlastadt tillstånd anträffas på allmänt ställe och der för o ljud eller annorledes förargelse åstadkommer. Genom ett sådant stadgande skulle man icke heller behöfva uppoffra den symetri i de rörande häktning gällande föreskrifter, på hvilka så väl högsta domstolen och reservanterne som äfven Lag-Utskottet med allt skäl lagt så mycken vikt. Då emellertid jemväl ofta kan inträffa, att oordningar af ifrågavarande beskaffenhet förekomma i kronobetjeningens frånvaro eller på orter, som ej äro belägna i närheten af någon kronobetjents bostad, torde det tillika vara nödvändigt att bestämmelse meddelas om huruledes i sådant fall skall förjaras. Enligt 10 punkten af 19 § i Kongl. Förordningen angående strafflagens införande eger i vissa fall en hvar medborgare att gripa icke blott den, som begått brott, hvarå dödsstraff eller straffarbete kan följa, utan äfven den, som begått mindre brott, derest han undandrager sig att uppgifva sitt namn eller sin hemort eller mot honom skäligen anledning förekommer, att hans uppgift derom är osann. Nu synes det sålunda ganska väl kunna låta sig göra att utsträcka denna den enskildes rätt äfven till att få till vederbörande kronobetjent afföra sådana fridstörare, hvarom förut talats, då det sedermera naturligtvis beror på kronobetjeningen att bestämma om och i hvad mån en sådan person vidare bör i förvar qvarhållas. Jag har derföre tillåtit mig att formulera ett tillägg till den af föregående talare åberopade 19 § 7 punkten, som nu har följande lydelse: „okänd person, som undandrager sig att uppgifva sitt namn eller sin hemort eller emot hvilken skäligen anledning förekommer, att hans uppgift derom är osann, må, till dess tillförlitlig upplysning i sagda hänseende vinnes, i häkte tagas, ändå att brott, hvarför han misstänkes, endast med fängelse eller böter belagdt är.». Det af mig önskade supplementet till denna punkt är så lydande: »Likaså må, derest brott, hvarå, efter hvad här ofvan sägs, häktning eljest icke följa kan, föröfvas under sådana omständigheter, att upprätthållande af allmän ordning derigenom äfventyras, gerningsmannen kunna i vård tagas och så länge qvarhållas, som säkerheten det fordrar»; hafve ock en »hvar rätt att sådan person gripa och till närmaste krono- eller stadsbetjent afföra.» På det att Utskottet måtte erhålla tillfälle att taga i öfvervägande om detta förslag må vara förtjent af någon uppmärksamhet, anhåller jag om proposition på återremiss.

Herr Jöns Pehrsson: Mig synes det i sanning beklagligt att ett sådant förslag, som del förevarande, riksdag efter riksdag skall

*Om ändring i
stadgandena
rörande
häktning.
(Forts.)*

i framkomma, oakadt högsta domstolen och regeringen så tydligt uttalat, att det icke är på sin plats. Och skulle det verkligen stå så illa till i landet som Lag-Utskottet i sitt utlåtande säger, skulle jag för min del i alla fall anse en undantagslagstiftning, sådan som Utskottet föreslagit, icke böra bifallas; ty hvem borgar för att landbrukare eller andre bofaste personer, som begått brott, hvarå häktning kan följa, icke hafva lika godt tillfälle som andre att rymma landet och sålunda undandraga sig straff. Det är verkligen uppskakande att se och höra, att man vill stifta en sådan lag, att till exempel en hemmansegareson, som visserligen icke har fast bostad, men ändå kan ega större förmögenhet än flertalet af dem, som hetas vara bofaste, skall vara underkastad häktning i flera fall än vissa andra personer. Nej, mina herrar landtmän i Lag-Utskottet — ty det är egentligen till Eder jag vänder mig — tänken icke på en sådan skilnad, en sådan undantagslagstiftning! Ären I besvärade med våld af lös befolkning i edra hemorter. så torden I i någon mån vara sjelfve orsaken dertill.

För min del kan jag således icke nog allvarligt yrka, att Kammararen måtte afslå Utskottets förslag och hoppas, att, om så ej blir förhållandet, detsamma åtminstone icke hos regeringen skall vinna framgång. Jag yrkar emellertid afslag.

Herr Nils Pettersson: Oakadt den nästföregående talaren varnat oss för att antaga den ifrågavarande lagen och insinuerat, att man skulle hafva stält sig mycket illa för att behöfva frukta de personer, mot hvilka detta lagförslag egentligen är riktadt, vågar jag emellertid uppträda till försvar för ett förslag af den beskaffenhet, Utskottet förordat. Jag tror mig dock icke behöfva härom mycket orda, då på senare tiden behöfvet af en lagförändring i denna syftning varit temligen allmänt erkändt, och jag icke inser hvad hinder som möter att vidtaga en dylik åtgärd, om än det är möjligt, att Utskottet hänfört denna ifrågasatta förändringen till orätt plats i strafflagen. Man ansåg sig emellertid kunna haft anspråk på, att regeringen, då den icke fann lämpligt att godkänna Riksdagens sistlidet år i frågan afgifna förslag, bort vid denna riksdag inkomma med ett förslag, som vore mera lämpadt att afhjelpa behöfvet; men då så icke skett, har jag för min del icke något mot, om Kammararen nu återremitterade förslaget, för att åvägbringa ett stadgande i den af Herrar Berg och Treffenberg förordade riktning.

Man har visserligen talat om att afhjelpa det omförmälda behöfvet genom en ökning af kronobetjeningen, men till följd af vårt lands vidsträckta yta blefve detta ett alltför dyrt skyddsmedel. Deremot hysar jag den förhoppningen och öfvertygelsen, att inom samhället finnas tillräckligt många ordningsvänner, att, derest de icke riskerade ansvar för olaga häktningsåtgärder, orostiftarne endast genom deras försorg kunde göras oskadliga. — Man kan nemligen jemföra en sådan häktning med förfarandet i afseende å rusiga personer; ty hvad äro dessa våldsverkare annat vid sina excesser, då de icke kunna anses råda öfver sina handlingar. Ja, jag försäkrar, att de flesta af dem

*Om ändring i
stadgandena
rörande
häktning.
(Forts.)*

skulle senare tacka de personer, som tagit dem i förvar vid sådana tillfällen.

Man vill således icke, på sätt Herr Jöns Pehrsson antydtt, gynna den ena eller andra folkklassen, ty såväl bondesonen som arbetaren skulle, då de gjorde sig skyldige till dylika oordningar, hemfalla under samma bestämmelser uti nu ifrågavarande hänseende; men nu tillgår på det sättet, att man icke vill taga någon befattning med dem, ty det har en och annan gång händt, att man blifvit tilltalad af kronobetjeningen för en sådan häktningsåtgärd.

Jag skall icke vidare upptaga tiden; men jag tror att saken tål att ganska väl tänka på, och då man nu synes vilja hafva nya bestämmelser i detta afseende, så förenar jag mig med dem som yrkat återremiss.

Grefve Sparre: Jag begärde egentligen ordet i anledning af den värde representantens från Sunnerbo varning till Utskottets ledamöter att icke alltför skarpt hålla på denna sak. Med anledning häraf får jag säga honom, att jag åtminstone hittills under diskussionen icke hört någon enda af Utskottets ledamöter hålla på Utskottets mening. Då jag dessutom reserverat mig mot Utskottets betänkande, så kan den värde talarens varning icke gerna gälla mig. Liksom flere andra ledamöter i Utskottet, ansåg jag Utskottets förslag vara alldeles oantagligt. Högsta domstolen har redan i fjor kasserat ett förslag i enahanda syfte som det nu föreliggande, hvilket, enligt min tanke, är ännu litet sämre än förslaget från i fjor. Således vill jag tillstyrka, att, derest man anser att någonting i saken nu bör göras, detta bör ske i det syfte som af Herr Berg blifvit påyrkad.

Hvad beträffar det af representanten från Westernorrländ framlagda förslaget, så skulle jag tro, att man redan nu efter gällande lag eger att vidtaga nödiga åtgärder för upprätthållande af allmän ordning. Om en person är i sitt uppträdande våldsam, om han stör den allmänna ordningen och ej låter sig på annat sätt rätta, så häktar man honom. Jag tror således icke, att för den allmänna ordningens upprätthållande någon strängare lagstiftning än den nu gällande är af nöden. Då emellertid från åtskilliga håll och delar af landet, både vid denna och föregående riksdag, motioner blifvit väckta i detta syfte och för den händelse Herrarne, i likhet med representanten från Sunnerbo, anse dessa förhållanden behjertansvärda, så torde det vara lämpligt att, på sätt nu blifvit ifrågasatt, återremittera betänkandet till Utskottet, som i sådant fall torde blifva betänkt på att inkomma med en bättre redaktion af förslaget, än den som nu föreligger.

Herr Jöns Pehrsson: Jag vill säga den värde talaren på Kalmarbanken, att ännu kan jag läsa innantill sådana papper som här föreligga. I första delen af Utskottets kläm heter det nemligen att man må häkta personer för brott af ringare beskaffenhet; i senare delen åter af samma förslag står det, att den som begått brott, som ringare är, kan slippa från att häktas, om han har embete eller tjänst

*Om ändring i
stadgandens
rörande
häktning.
(Forts.)*

eller fast egendom. Och hvad beträffar en annan talares påstående, att ordningsmakten icke för närvarande skulle ega rättighet att fasttaga och häkta sådana personer, som störa den allmänna ordningen vid marknader och andra större folksamlingar, så tror jag fullt och fast att ordningsmakten har denna rättighet utan afseende på om den brottslige är bofast eller icke; och jag har mig äfven bekant att vederbörande begagna sig af denna rättighet, åtminstone i den trakt af landet, der jag bor. Nu kan det visserligen vara sant, att på sådana ställen af landet, der stora arbeten bedrifvas, såsom t. ex. jernvägsbyggnader, det ofta torde blifva nödigt att vidtaga strängare åtgärder för ordningens upprätthållande; men jag anser det icke vara nödvändigt att för sådana undantagsfall skärpa strafflagens bestämmelser för befolkningen i dess helhet. Jag tror således att, oaktadt det af Herr Treffenberg formulerade förslag, synes mig temligen oskyldigt, det dock är öfverflödigt att antaga detsamma, enär enahanda bestämmelser, som dem han önskar insätta i strafflagen, redan tillämpas och detta med rätta. För öfrigt tror icke, att Utskottets förslag, derest det blefve lag, skulle ega särdeles stor kraft och verkan i vissa fall, så t. ex. om jag är ensam ute och reser och blir derunder öfverfallen af en brottsling, så lärer jag hafva föga hjälp endast af den lagparagraf, som tillåter mig häkta den brottslige, om jag ej har magt dertill.

Huru man än ser saken, tror jag således, att vi kunna tryggt afslå Utskottets förslag, hvilket jag ock fortfarande yrkar.

Herr Jonas Jonasson i Gullaboås: Då det af nu pågående diskussion synes mig som om Utskottets förslag icke skulle hafva utsigt att i dess närvarande skick vinna Kammarens bifall, så vill jag förena mig med dem som yrkat återremiss, på det att Utskottet må beredas tillfälle att försöka återkomma med ett förslag, som är något lyckligare redigeradt än det nu föreliggande.

Herr Torpadie: Den nu föreliggade frågan, hvilken, efter hvad jag af Utskottets utlåtande inhemtad, temligen länge stått på dagordningen, är i sjelfva verket ganska svår att lösa. Å ena sidan kan man icke gerna blunda för att brott mot person hafva, åtminstone inom vissa delar af landet, på senaste tiden i betänkelig grad tilltagit men å andra sidan bör man väl så mycket som möjligt skydda den personliga friheten, som ju i vårt land, ja, i hela norden, alltid ansetts såsom någonting särdeles dyrbart.

För min del får jag säga, att jag befarar, att Utskottet icke funnit det lyckligaste sättet att lösa den tvistiga frågan. Till de skäl härför, som blifvit uttalade af reservanterne och hvilka för öfrigt jemväl blifvit framstälde af den ärade talaren på Stockholmsbänken, som först hade ordet i denna fråga, ber jag få lägga ännu ett, hvarpå jag ber att få fästa Kammarens sannerliga uppmärksamhet. Detta skäl är den långa tid som åtgår, eller åtminstone kan åtgå, innan en häktad person kommer att undergå ransakning. Inom städerna är det visserligen någorlunda väl bestämdt med den saken, ty der skall ransakning med en häktad person ske inom åtta dagar

från häktningen, men på landsbygden, der oftast det största antalet häktningar eger rum, kan det stundom dröja ända till tre veckor, innan den häktade kommer under ransakning. En person, som blefve häktad för brott af jemförelvis ganska ringa beskaffenhet, skulle således, om detta förslag antages, på landet kunna beröfvas sin frihet under tre veckor, innan han finge sitt straff, hvilket kanske slutligen stannade endast vid böter. Detta gör, efter min tanke, att lagförslaget svårligen kan antagas.

Medan jag har ordet, ber jag få erinra min ärade granne Jöns Pehrsson derom, att Lag-Utskottet i sjelfva verket icke är att förebrå för principen uti senare delen af ifrågavarande paragraf; ty de ord, som der förefinnas, stå äfven i promulgationslagen och man kan således icke lägga Lag-Utskottet till last att Utskottet, då det sökt omredigera paragrafen, låtit deri kvarstå ett stadgande, som stått der förut. Dermed vill jag dock icke hafva sagt, att i fall jag hade haft något inflytande på stiftandet af lagen i dess ursprungliga lydelse, jag skulle hafva ingått derpå, ty den åsigt, som Jöns Pehrsson här anför, är behjertansvärd nog; jag har endast velat fästa uppmärksamheten på, att Lag-Utskottet icke är skulden till den i paragrafen uppställda skilnad olika personer emellan.

För min del tror jag, att frågan behöfver lösas och möjligen kan lösas på ett eller annat af de sätt, som här uppgifvits, hvarföre jag förenar mig med dem, som yrkat frågans återförvisande till Utskottet.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: Icke beller jag kan godkänna det slut, hvartill Utskottet här kommit. Då samma fråga förevar i fjor, reserverade jag mig mot det betänkande, Utskottet då framlade; och de betänkligheter, jag då hyste mot förslaget, hyser jag äfven nu. Jag anser det nemligen icke vara rätt och billigt, att häkta en person för en så ringa förbrytelse, att straffet, innan saken afdömes, genom häktningen blir lika stort och kanske större än det, hvartill han dömes. Icke heller kan jag godkänna den mening, som förekommer i sista delen af Utskottets förslag, der man skiljer på personer derhän, att den, som har embete eller tjenst, eller fast egendom, eller eljest stadigt hemvist eller yrke, skall på fri fot lemnas, men andra personer, hvilka kunna vara lika hederliga och goda medborgare i samhället, icke åtjuta samma rätt. Jag tror dock, att man bör vara betänkt på att fästa något afseende vid motionärernes förslag, ehuru jag anser att man icke bör gå så långt som de önska; ty det händer icke sällan, att brott emot den enskildes frihet är af ganska svår art, och man bör göra något för att hämma detta. Vid det betänkande i frågan Lag-Utskottet i fjor afgaf, fogade jag en reservation. innehållande hufvudsakligen samma förslag, som Herr Treffenberg nyss uppläste, och yrkade i Kammaren på dess antagande; och, ehuru Kam-maren icke då godkände den, tror jag ännu, att man bör inslå på den deri angifna vägen för att komma till ett önskligt resultat. Jag tror icke, att det är skäl att behandla personer, som begå nu ifrågavarande brott, hårdare än sådane som äro öfverlastade, hvilka om de i sådant

Om ändring i stadgandena rörande häkning.
(Forts.)

Om ändring i
stadgandena
rörande
häktning.
(Ports.)

tillstånd anträffas å allmänna platser, få i förvar tagas, ehuru man med skäl kan säga, att i det fallet en öfverlastad person icke är så vådlig för samhället, som många af dem, hvilka öfverträda lagens bud i de fall här påpekats.

På dessa skäl förenar jag mig med dem, som yrkat återremiss i det af mig nu angifna syfte, då vi icke varit i tillfälle taga närmare kännedom om det af Herr Treffenberg angifna förslaget, hvilket jag dock tror öfverenstämma med mina åsigtter i hufvudsak.

Herr Philipsson: Då samtliga de föregående talarne, som uppträdt emot Utskottets förslag, hyst den meningen, att en återremiss af frågan till Utskottet bör ega rum, kan det naturligtvis icke vara min afsigt att vilja här påyrka bifall till förslaget; utan förenar jag mig i framställningen om återremiss.

Medan jag har ordet, ber jag blott att få förklara, det jag anser Lag-Utskottet hafva egt giltig anledning att framlägga för Riksdagen ett förslag i det af motionärerne antydda syftet. De fleste af de talare utom Utskottet, som nu uppträdt mot Utskottets sålunda afgifna förslag, uppträdde äfven vid 1875 års riksdag mot det förslag i frågan, Utskottet då framlade; och det är icke underligt, att desse herrar vidhålla sin uppfattning deri; men jag ber att få erinra, att det då framlagda förslaget antogs af denna Kammare visst icke med stor majoritet, men likväl med en majoritet, som icke var så alldeles obetydlig, samt att Första Kammaren godkände förslaget med en öfverväldigande majoritet, om jag ej missminner mig, med några och 80 röster mot omkring 20. Sedan förslaget sålunda blifvit af Riksdagen godkänt, underställdes det Kongl. Maj:ts pröfning; och Högsta domstolen, som behandlade frågan, yttrade, utom en anmärkning i formelt hänseende, framkallad af ett fel i Riksdagens skrifvelse, endast den lilla erinran mot förslaget, att, om detsamma blefve lag, skulle häktning kunna ega rum allenast på misstanke om brott af så ringa beskaffenhet, att detsamma kunde försonas med minsta belopp böter. Detta var den enda invändning Högsta domstolen ansåg sig böra göra mot lagförslaget; och någon annan hade Lag-Utskottet följaktligen ej att söka undanrödja. Utskottet har nu försökt formulera förslaget så, att åtminstone en dylik invändning icke skulle kunna möta. Ty straffpåföljden af att uppsätlig misshandel, som medfört skada, föröfvats på samma gång ett *fridsbrott* egt rum, lärer väl icke kunna inskränka sig till dessa lägsta böter; ja, det torde med skäl kunna ifrågasättas, om icke vid slikt förhållande *fängelsestraff* i allmänhet bör ådömas. Jag tror derföre, att Lag-Utskottet, som man ju så ofta beskyller för att gerna vilja affärda till detsamma hänvisade motioner, i detta fall icke har gjort sig förtjent af några förebräelser. Då Utskottet haft Riksdagens beslut att stödja sig på och endast en obetydlig invändning att bemöta, har det sökt framlägga ett förslag, fotadt på samma grunder, som det af nästföregående Riksdag gillade; och Utskottet har, såsom sagdt, nu sökt motivera denna sin uppfattning, utan att finna det nödigt att ingå i några vidlyftigare detaljer.

Herr Berg: Jag är egentligen uppkallad af den siste talarens yttrande, då han såsom försvar för det omhandlade förslaget anförde, att vid sistlidne riksdag så väl af denna som Första Kamraren ett likartadt förslag gillades. Mig synes det likväl den omständigheten, det samma förslag blifvit af Högsta domstolen afstyrkt och af Kongl. Maj:t förkastadt, just hafva bort utgöra en anledning för Lag-Utskottet att, då det erkänt befogenheten af anmärkningen, icke konsekvent fasthålla samma förslag.

Då Högsta domstolen såsom skäl för sitt afstyrkande anført, att enligt detsamma häktning skulle kunna ega rum vid misstanke om brott af så ringa beskaffenhet, att det finge försonas med *lägsta bötesbelopp*, har Utskottet visserligen trott denna anmärkning numera vore undanröjd, då, enligt dess åsigt för sådana brott, hvarom här är fråga, troligen icke skulle komma att bestämmas det *allra lägsta* bötesbeloppet, eller 5 kronor, såsom straff. Jag kan likväl försäkra, att våld, som under ett obetydligt slagsmål egt rum å allmän landsväg, men som medfört endast ringare skada samt framkallats t. ex. af förolämpning, så att förmildrande omständigheter förekomma, alls icke, såsom Lag-Utskottet antager, derföre att brottet skett å öppen gata, ovilkorligen skall leda till sådan skärpning af straffet, att det ej kan försonas med ganska ringa bötesbelopp, om detta än skulle komma att uppgå till tio i stället för fem kronor.

Jag anser således ej skäl vara att uti lagen insätta ett stadgande om häktning, så i strid med lagens mening, att detsamma kunde tillämpas vid de ringaste brott, hvartill jag hänför sådana, som kunna försonas med böter.

Herr Lundberg: Såsom hufvudsakligt skäl för sitt förslag har Lag-Utskottet anført, att, enär den omständigheten, att våld begås på allmän väg, gata eller torgplats, eller der allmän marknad eller auktion hålles, skall, på grund af 11 kap. 15 § strafflagen, vid straffets bestämmande för våldet, såsom försvårande anses, samt, enligt 14 kap. 13 § samma lag, misshandel, hvarå ringare eller ingen skada följt, skall straffas med böter till högst fem hundra kronor, så skulle, enligt Utskottets uppfattning, våldsgerning, som skett å plats af omförmälda beskaffenhet och förorsakat ringare skada, icke lagligen böra medföra mindre straff än fängelse, eller, der böter undantagsvis kunde ädömas, sådana åtminstone till högre belopp. Men då en dylik tolkning af 14 kap. 13 § strafflagen, i strid med den uppfattning deraf, som hittills ägt och väl bort äga rum, icke lärer vara riktig och följaktligen det af Utskottet nu framställda förslag, om det antoges, skulle antingen föranleda oriktig tillämpning af nämnda lagrum, som stadgar lika ansvar för misshandel, som medfört ringare eller ingen skada, eller ock komma att sakna väsentlig eller giltig grund, anser jag mig böra afstyrka godkännande af förevarande förslag. Med afseende på hvad särskildt Herr Berg yttrat, förenar jag mig dock med dem, som yrkat frågans återförvisande till förnyad behandling af Utskottet.

Härmed var öfverläggningen slutad. Herr Talmannen gaf först

*Om ändring i
stadganidena
rörande
häktning.
(Forts.)*

proposition på bifall till Utskottets hemställan och derefter, enligt de yrkanden som förekommit, dels på afslag och dels på återremiss; och som den sistnämnda propositionen besvarades med öfvervägande ja, hade Kammaren således återförvisat ärendet till Utskottet.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.